

**DYREKTOR
KRAJOWEJ SZKOŁY
SĄDOWNICTWA I PROKURATURY**

Kraków, 30 października 2020 r.

BD-I.050.5.2020

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z 20 października 2020 r. dotyczące zorganizowania w dniu 19 października 2020 r. sprawdzianu wiedzy dla aplikantów IX rocznika aplikacji sędziowskiej w siedzibie Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury uprzejmie wyjaśniam, że przeprowadzenie powyższego sprawdzianu było realizacją obowiązku wynikającego z ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2020 r. poz. 1366, zwanej dalej „ustawą”) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie odbywania aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 371, zwanego dalej „rozporządzeniem”). Obowiązujące przepisy, w szczególności art. 27 ust. 1 i ust. 3 ustawy oraz § 3 ust. 1 i ust. 2, § 9-13 rozporządzenia nie dają możliwości przeprowadzenia sprawdzianu poza siedzibą Krajowej Szkoły.

Ze względu na wagę sprawdzianów, jak również konieczność zapewnienia ich prawidłowego przebiegu, nie jest możliwe ich przeprowadzenie na odległość przy użyciu urządzeń teleinformatycznych. Praca sprawdzianowa powinna być napisana przez aplikanta samodzielnie i bez możliwości użycia niedozwolonych materiałów pomocniczych (np. gotowych wzorów).

Przedmiotem sprawdzianu w dniu 19 października 2020 r. było sporządzenie projektu wyroku wraz z uzasadnieniem w sprawie o zasiłek chorobowy. Sporządzenie pracy sprawdzianowej w formie zdalnej oznaczałoby brak możliwości zweryfikowania, czy była ona w pełni samodzielna, a aplikant korzystał jedynie z dozwolonych pomocy naukowych. W rezultacie powodowałoby to poważne wątpliwości co do wartości ocen uzyskanych ze sprawdzianu i mogłoby uzasadniać ewentualne zarzuty dotyczące ich rzetelności.

W efekcie mogłaby powstać możliwość kwestionowania kolejności na liście klasyfikacyjnej i wyboru miejsc asesorskich.

Wskazać trzeba, że sprawdziany, obok określonej ustawą i rozporządzeniem funkcji weryfikacji efektów szkolenia, odgrywają również istotną rolę przy wyborze miejsc asesorskich przez aplikantów egzaminowanych. Wyniki egzaminu sędziowskiego w skali punktowej stanowią podstawę tworzenia listy klasyfikacyjnej (art. 33a ustawy). Prawo wyboru miejsca odbywania asesury przez aplikantów egzaminowanych uzależnione jest od ich pozycji na liście klasyfikacyjnej i odbywa się według kolejności miejsca zajmowanego na tej liście. W przypadku równej liczby punktów uzyskanych na egzaminie decyduje średnia liczba punktów uzyskanych ze sprawdzianów. Z tej przyczyny oceny ze sprawdzianów są bardzo ważne nie tylko dla aplikantów ze względu na możliwość dokonania wyboru, ale również z punktu widzenia transparentności systemu obejmowania stanowisk asesorskich, i w konsekwencji dla przejrzystości reguł dostępu do służby sędziowskiej.

Obecnie mniej istotne sprawdziany zostały zastąpione pracą pisaną zdalnie w oparciu o przesłane elektronicznie materiały, jednakże praca ta nie jest sprawdzianem i ocena z niej nie ma mocy prawnej (nie jest wliczana do średniej ocen), służy jedynie celom szkoleniowym.

Szkolenie aplikantów w Krajowej Szkole prowadzone zgodnie z programem aplikacji obejmuje cykle szkoleniowe realizowane w okresie 36 miesięcy (art. 27 ustawy). Weryfikacja przygotowania do zawodu sędziego i prokuratora odbywa się formie egzaminów, które zgodnie z ustawą (art. 32 ust. 1 ustawy) muszą rozpocząć się w terminie miesiąca od ukończenia aplikacji.

Rocznik IX aplikantów aplikacji sędziowskiej, którego dotyczy omawiany sprawdzian, zakończy szkolenie w styczniu 2021 r. i po miesięcznym urlopie przeznaczonym na przygotowanie do egzaminu sędziowskiego, przystąpi do tego egzaminu w marcu 2021 r.

Cykl szkoleniowy na aplikacji sędziowskiej składa się z zajęć w Krajowej Szkole, praktyk w sądach, jednostkach prokuratury i w innych instytucjach przewidzianych w programie szkolenia oraz sprawdzianów wiedzy i umiejętności nabytych w czasie zajęć i praktyk. Tematy sprawdzianów są ściśle związane z treścią zajęć i poprzedzających je praktyk. Sprawdzian dla aplikantów IX rocznika aplikacji sędziowskiej, który odbył się 19 października 2020 r., był zamknięciem cyklu szkoleniowego rozpoczętego 4 maja 2020 r. Należy podkreślić, że był to sprawdzian zaległy: zgodnie z programem aplikacji powinien się odbyć na wiosnę 2020 r., jednak jego termin uległ zmianie z uwagi na ówczesną sytuację epidemiczną. Zajęcia z tematyki objętej tym cyklem szkoleniowym odbyły się w formie zdalnej w okresie od 4 maja 2020 r. do 15 maja 2020 r., a praktyki w okresie od 28 września

2020 r. do 16 października 2020 r. Zadaniem sprawdzianu była weryfikacja efektów szkolenia w tym zakresie. Sprawdzian wyznaczony na 19 października 2020 r. był zatem ostatnim elementem cyklu szkoleniowego, bez którego nie byłoby możliwe zrealizowanie programu aplikacji i, co za tym idzie, jej zakończenie. Sprawdziany, których przedmiotem jest wyrok z uzasadnieniem, są bardzo istotne i nie mogą zostać zastąpione pracą zdalną.

Przesunięcie sprawdzianu na czas bliżej nieokreślony wiązałoby się zatem z ryzykiem nieukończenia aplikacji w ustawowym terminie. To z kolei mogłoby prowadzić do utraty przez aplikantów prawa do stypendium, a tym samym środków utrzymania, gdyż aplikanci mają ustawowy zakaz zatrudnienia i wykonywania innej pracy.

Podkreślenia również wymaga, że Kraków został włączony do tzw. „czerwonej strefy” w dniu 17 października 2020 r., czyli w sobotę, a sprawdzian był wyznaczony na poniedziałek 19 października 2020 r. Nie było zatem realnej możliwości dokonania zmiany terminu sprawdzianu lub zastąpienia go pracą zdalną. Część aplikantów poczyniła wcześniej starania oraz poniosła wydatki (koszty dojazdu i noclegu) związane z przyjazdem do Krakowa.

Trudno też przyjąć, że aplikanci napotkali jakiegokolwiek problemy logistyczne, skoro na sprawdzianie odnotowano niemal pełną frekwencję: nie stawiła się tylko jedna aplikantka, z powodu złego stanu zdrowia wywołanego ciążą, i była to już kolejna jej nieobecność na sprawdzianie z tej przyczyny. Wszystkie pozostałe osoby stawiły się i sporządziły prace sprawdzianowe.

Należy zaznaczyć, że sprawdzian został przeprowadzony przy zachowaniu wszelkich dostępnych środków ochrony osobistej. Aplikanci zostali odpowiednio wcześniej pouczeni o sposobie zachowania się zarówno przed, jak i w czasie sprawdzianu, oraz o koniecznych wymogach sanitarnych. Ze względów epidemicznych sprawdzian został przeprowadzony aż na pięciu salach, z zachowaniem odpowiedniego dystansu między zdającymi.

Krajowa Szkoła należycie zminimalizowała ryzyko epidemiczne i jednocześnie wywiązała się z nałożonych na nią ustawowych obowiązków. Na marginesie warto wskazać, że aplikanci odbywali wcześniej praktyki w sądach pracy i ubezpieczeń społecznych, a względy epidemiczne nie stanęły na przeszkodzie ich zaliczeniu. Wypada również zauważyć, że w okresie, w którym przygotowany i przeprowadzony został kwestionowany sprawdzian dla aplikantów, w większości szkół podstawowych i średnich odbywały się codziennie zajęcia szkolne. Należy mieć także na uwadze, że aplikanci są przygotowywani do służby w zawodzie sędziego i prokuratora. Zawody te wymagają szczególnych kwalifikacji, a sędziowie i prokuratorzy nieprzerwanie wykonują swoją pracę pomimo zagrożenia epidemicznego.

Z badań, które przeprowadzono w Niemczech czy we Francji, wynika jasno, że zakażenia w transporcie publicznym stanowią margines zakażeń:

<https://motoryzacja.interia.pl/raporty/raport-polskie-drogi/wiadomosci/news-koronawirus-i-miasta-wykoncza-transport-zbiorowy,nId,4796464>

Dlatego Krajowa Szkoła nie podziela argumentu o narażaniu aplikantów na zakażenie przez zmuszenie ich do przyjazdu do Krakowa.

W tym kontekście zarzuty dotyczące przeprowadzenia wskazanego na wstępie sprawdzianu nie wydają się w żaden sposób uzasadnione.

Z poważaniem

Dyrektor
Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury

sędzia
Dariusz Pawłyszcz

/pismo podpisane podpisem elektronicznym/